

Головчак Юрій Володимирович

аспірант кафедри обліку і аудиту,

Львівського національного університету імені Івана Франка

Holovchak Yuriy

Postgraduate at the Department of Accounting and Auditing,

Ivan Franko National University of Lviv

ORCID: 0000-0001-8846-7032

**АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ ГУРТОВОЇ ТОРГІВЛІ: МОЖЛИВОСТІ ТА
ВИКЛИКИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ
ACCOUNTING AUTOMATION IN WHOLESALE ENTERPRISES:
OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN THE DIGITAL ECONOMY**

***Анотація.** Вступ. Автоматизація бухгалтерського обліку на підприємствах гуртової торгівлі дозволяє істотно розширити можливості підприємства, пришвидшуючи операції, скорочуючи витрати та підвищуючи якість облікової інформації. Проте в процесі впровадження автоматизації необхідно враховувати потенційні ризики та виклики, які можуть зашкодити підприємству та негативно віддзеркалитися на його фінансовому стані.*

***Мета.** Метою статті є аналіз особливостей впровадження автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах гуртової торгівлі та розкриття перспектив і викликів, що постають у цьому процесі.*

***Матеріали та методи.** Матеріалами дослідження є наукові публікації вітчизняних і зарубіжних дослідників, що провадять свої*

науково-практичні дослідження у царині бухгалтерського обліку й аналізу, зокрема щодо проблематики його автоматизації.

У процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення та групування (для характеристики особливостей бухгалтерського обліку на підприємствах гуртової торгівлі, переваг і недоліків автоматизації); формалізації, аналізу та синтезу (для формування архітектури системи автоматизації торговельних бізнес-процесів та алгоритму впровадження автоматизації); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків).

Результати. У дослідженні було виявлено переваги від впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для автоматизації бухгалтерського обліку. Розкрито сутність поняття автоматизованого робочого місця та наведено архітектуру системи автоматизації торговельних бізнес-процесів. Зазначено важливість гуртової торгівлі в Україні та наведено ключові особливості організації бухгалтерського обліку на таких підприємствах. Надано короткий огляд найбільш популярних в Україні інструментів автоматизації бухгалтерського обліку, які можуть використовуватися на підприємствах гуртової торгівлі. Охарактеризовано ключові переваги та недоліки впровадження автоматизації. Проаналізовано функціональні можливості та інтерфейс програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку на прикладі інструменту «BAS Бухгалтерія КОРП». Відзначено, що перехід до автоматизованого бухгалтерського обліку може викликати труднощі, особливо на початковому етапі. Щоб перехід був більш плавним і забезпечував бажаний рівень ефективності, варто використовувати поетапний алгоритм впровадження автоматизації. Наведено загальний алгоритм переходу до автоматизованих систем бухгалтерського обліку. Підсумовано, що впровадження технологій у бухгалтерський облік є об'єктивною необхідністю та надає підприємствам широкі можливості.

Проте в процесі впровадження автоматизації мають бути враховані потенційні недоліки та виклики, які можна пом'якшити в результат формування детального й обґрунтованого алгоритму впровадження.

Перспективи. Подальші напрями досліджень можуть стосуватися більш глибокого вивчення впливу технологій, зокрема, на основі штучного інтелекту, на ведення бухгалтерського обліку на підприємствах гуртової торгівлі.

Ключові слова: *автоматизація бухгалтерського обліку, гуртова торгівля, цифровізація економіки, інформаційно-комунікаційні технології, управління бізнес-процесами.*

Summary. *Introduction. Accounting automation at wholesale enterprises allows you to significantly expand the capabilities of the enterprise, speeding up operations, reducing costs, and improving the quality of accounting information. However, in implementing automation, it is necessary to consider potential risks and challenges that can harm the enterprise and negatively affect its financial condition.*

Purpose. The work aimed to analyze the features of implementing accounting automation at wholesale enterprises and reveal the prospects and challenges that arise in this process.

Materials and methods. The study's materials are the works of domestic and foreign authors conducting scientific and practical research in accounting and analysis, particularly in accounting automation.

In the process of conducting the study, the following scientific methods were used: theoretical generalization and grouping (to characterize the features of accounting at wholesale enterprises, the advantages and disadvantages of automation); formalization, analysis and synthesis (to form the architecture of the trade business process automation system and the automation implementation algorithm); logical generalization of results (formulation of conclusions).

Results. The study revealed the benefits of implementing information and communication technologies for accounting automation. The essence of an automated workplace is revealed, and the system's architecture for automating trade business processes is presented. The importance of wholesale trade in Ukraine is indicated, and the key features of the accounting organization at wholesale trade enterprises are given. A brief overview of Ukraine's most popular accounting automation tools that can be used at wholesale trade enterprises is provided. The key advantages and disadvantages of implementing automation are characterized. The functional capabilities and interface of the software for accounting automation are analyzed using the example of the tool "BAS Accounting CORP". It is noted that the transition to automated accounting can cause difficulties, especially at the initial stage. For the transition to be smoother and provide the desired efficiency level, it is worth using a phased algorithm to implement automation. A general algorithm for transitioning to automated accounting systems is given. It is concluded that introducing technologies into accounting is an objective necessity, providing enterprises with broad opportunities; however, in implementing automation, potential shortcomings and challenges should be considered, which can be mitigated through a detailed and substantiated implementation algorithm.

Prospects. Further research areas may concern a more in-depth study of the impact of technologies, in particular, based on artificial intelligence, on accounting in wholesale enterprises.

Key words: *accounting automation, wholesale trade, digitalization of the economy, information and communication technologies, business process management.*

Постановка проблеми. Автоматизація бухгалтерського обліку є невіддільним елементом сучасного підприємництва в цілому та в секторі оптової торгівлі зокрема. Вибір ефективного програмного забезпечення для

автоматизації бухгалтерського обліку та підходу до його впровадження у великій мірі визначає кінцевий результат автоматизації. При цьому важливо враховувати особливості та специфіку підприємств і галузі, в якій вони функціонують. Тому важливим дослідницьким завданням є вивчення особливостей бухгалтерського обліку в галузі гуртової торгівлі, оцінка варіантів програмного забезпечення для автоматизації і формування підходу (алгоритму) до його впровадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням автоматизації бухгалтерського обліку, її можливостей і викликів займалися як українські, так і закордонні дослідники. У статті М. К. Нагараджа і Х. Табасум зауважено про значний вплив інтеграції передових бухгалтерських технологій на підвищення ефективності гуртових і роздрібних бухгалтерських операцій [1]. У свою чергу, О. Колісник та С. Гнатюк зазначили, що автоматизація бухгалтерського обліку сприяє його ефективному веденню й організації і надає можливість швидко приймати дієві управлінські рішення та покращити фінансовий стан компанії [2]. Дослідження особливостей використання цифрових технологій в обліку та аудиті як необхідної умови для цифровізації держави проводили В. Андрусак та ін. Серед найбільш поширених технологій для автоматизації обліку вчені відзначили хмарні рішення та технології для роботи з великими обсягами даних. На глобальному рівні впровадження технологій в облік сприяє зменшенню паперового документообороту, підвищенню прозорості механізмів податкового адміністрування та зниженню тіньової економіки. На рівні підприємства автоматизація дозволяє спростити облікові процеси та процедуру звітності, покращити оцінку фінансових ризиків, скоротити витрати і зменшити кількість помилок [3].

Упровадження інформаційних систем для бухгалтерського обліку дозволяє оперативно вирішувати низку проблеми, зокрема, знижує складність у прийнятті рішень, підвищує оперативність обробки даних і

достовірність інформації. В Україні існують різні програмні продукти для бухгалтерського обліку, що дозволяє обрати програмне забезпечення залежно від конкретних потреб підприємства [4].

Серед інших слід виокремити дослідження Н. Бабурнич, в якому було визначено критерії відповідності програмного забезпечення для автоматизації обліку: зручність і простота використання, широкий функціонал, гнучкість налаштування, стабільність та безперебійність роботи, безпека даних тощо [5].

Проведений огляд наукових публікацій свідчить про необхідність продовження досліджень автоматизації бухгалтерського обліку, зокрема, необхідно узагальнити аспекти його впровадження на підприємствах гуртової торгівлі, від дослідження особливостей цієї сфери торгівлі до підбору найбільш відповідного програмного забезпечення та формування алгоритму впровадження автоматизації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення особливостей впровадження автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах гуртової торгівлі та окреслення перспектив і викликів, що постають у цьому процесі.

Виклад основного матеріалу. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі ІКТ) для автоматизації бухгалтерського обліку дозволяє підвищити якість і точність економічної інформації, покращити організацію та забезпечити своєчасність надходження інформації, що сприяє ефективному прийняттю управлінських рішень [6]. Автоматизоване робоче місце (далі АРМ) бухгалтера передбачає наявність програмно-технічного комплексу, призначеного для автоматизації діяльності фахівця шляхом поєднання інформаційних, програмних і технічних засобів.

У загальному вигляді архітектуру системи автоматизації торговельних бізнес-процесів можна представити наступним чином (рис. 1). У наведеній схемі облікову інформацію генерують бухгалтер, касири та складські працівники.

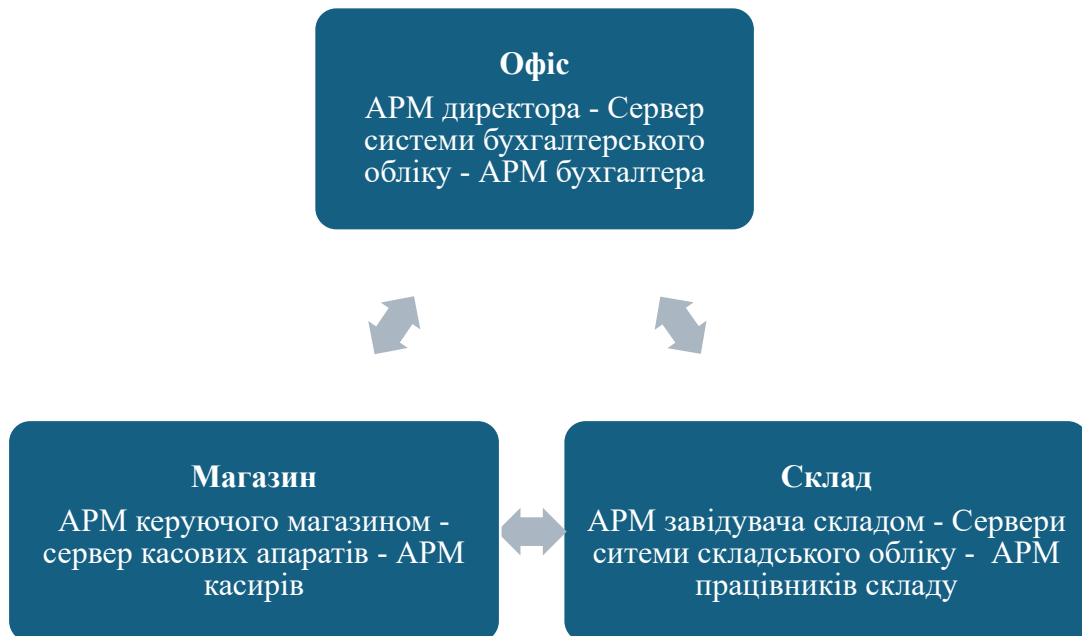

Рис. 1. Архітектура системи автоматизації торговельних бізнес-процесів

Джерело: побудовано автором на основі [7]

Представлена архітектура системи автоматизації торговельних бізнес-процесів ілюструє взаємозв'язок ключових підрозділів підприємства: офісу, складу та магазину через АРМ і сервери відповідних облікових систем. Така система забезпечує безперервний обмін даними, що набуває особливої важливості у сфері гуртової торгівлі. Цій сфері характерний великий обсяг операцій, складні логістичні процеси та необхідність інтеграції із зовнішніми партнерами. Зауважені особливості вимагають впровадження гнучких і масштабованих цифрових рішень для ефективного управління запасами, контрактами та взаєморозрахунками.

Гуртова торгівля в Україні є важливою економічною галуззю, сприяючи задоволенню потреб користувачів і стимулюючи соціально-економічний розвиток у цілому. Вона забезпечує необхідні пропорції

попиту та пропозиції, а також міжгалузевого обміну. Організація бухгалтерського обліку на підприємствах гуртової торгівлі вимагає впровадження таких технологічних рішень, які би забезпечували високу оперативність виконання замовлень, оптимізацію складських запасів, якісну оцінку фінансового стану, високу якість управління та взаємодію з клієнтами [8]. На рисунку 2 наведено ключові особливості організації бухгалтерського обліку на підприємствах гуртової торгівлі.

Вибір методу оцінки запасів

- Від вибору методу оцінки запасів (ФІФО, середньозважена вартість) суттєво залежить фінансовий результат компанії і рівень податкового навантаження.

Формування собівартості реалізованої продукції

- До собівартості входять не лише витрати на придбання товарів, але і витрати на транспортування, зберігання, страхування

Облік ПДВ

Великі обсяги податку на додану вартість (ПДВ) підвищують важливість правильного оформлення та реєстрації податкових накладних, ведення податкового кредиту та зобов'язань

Визнання доходів

Доходи визнаються відповідно до облікової політики: за моментом переходу ризиків і вигод, що зазвичай збігається з відвантаженням товару або передачею права власності

Облік розрахунків із контрагентами

Підприємства мають вести точний облік дебіторської і кредиторської заборгованості з урахуванням сумнівних боргів для мінімізації ризиків

Урахування транспортно-заготівельних витрат

Ці витрати можуть включатися в собівартість товарів або обліковуватись окремо, залежно від облікової політики.

Оцінка знецінення товарів

Складські залишки можуть втрачати цінність у результаті зберігання або пошкодження, що потребує коригування вартості

Облік торгових знижок і бонусів

Знижки, бонуси й акції мають бути правильно відображені в обліку для коректного визначення доходів і витрат

Класифікація витрат

Чіткий поділ на прямі/непрямі, операційні/неопераційні витрати важливий для розрахунку прибутку та податків

Рис. 2. Ключові особливості організації бухгалтерського обліку на підприємствах гуртової торгівлі

Джерело: власна розробка автора

У сфері гуртової торгівлі цифровізація бухгалтерського обліку забезпечується за допомогою сучасних інструментів автоматизації, серед основних варто відзначити:

- ERP-системи (Enterprise Resource Planning systems), призначені для комплексного управління бізнес-процесами від закупівлі до продажу товарів включно з обліковими функціями;
- POS-системи (Point of Sale systems) – програмне забезпечення для обліку продажів на касі й обробки платежів;
- системи складського обліку – програмне забезпечення для обліку товарів, інвентаризації та управління складським господарством [7].

Приклади конкретного програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку, що використовується у практиці українських підприємств, представлено в таблиці 1, яка містить функціональні характеристики популярних програмних рішень, їхню сумісність із торговим обладнанням і можливості інтеграції з іншими системами обліку.

Таблиця 1

Популярні програмні рішення для автоматизації бухгалтерського обліку для підприємств гуртової торгівлі

Програма / Інструмент	Тип підприємств	Підтримуване обладнання	Інтеграція з іншими системами	Функціональні можливості
BAS Управління торгівлею	Середні та великі торговельні підприємства	Сканери штрих-кодів, фіскальні реєстратори, електронні ваги, термінали збору даних	Інтеграція з BAS Бухгалтерія, BAS Роздрібна торгівля, ППРО Cashalot	Управління продажами, закупівлями, складськими запасами, CRM, планування та аналіз продажів, адресне зберігання товарів, інтеграція з торговим обладнанням, аналітична звітність.
SoftERP	Гуртові торговельні компанії	Фіскальні реєстратори, ТСД, принтери, сканери	Бухгалтерські системи, CRM, CMS	Автоматизація обробки замовлень, облік товарів, залишків, взаєморозрахунків, аналіз цін, маршрутизація.
МініСофт	Роздрібна та дрібногуртова торгівля	Ваги з чекодруком, POS-термінали, сканери, принтери	-	Облік товарів, продажів, доходів, автоматичне нарахування зарплати, бонусні програми, контроль залишків, звітність, робота з податковими накладними.

UniproRetail	Роздрібні магазини, супермаркети	POS-термінали, сканери, принтери чеків, електронні ваги	Обмін даними з податковими службами	Повний цикл торговельного обліку, касові операції, інвентаризація, аналітика продажів, облік знижок та акцій.
IBS Торгівля і Склад	Склади, дистриб'ютори, гуртові фірми	Ваги, термінали збору даних, фіскальні реєстратори, програмні PPO	Інтеграція з бухгалтерськими системами	Складський облік, логістика, дистрибуція, мультивалютність, облік договорів, аналітика, управління персоналом, безготівкові операції.

Джерело: узагальнено автором за [8]

Програмне забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку має свої переваги та недоліки. Серед переваг варто відзначити зменшення рутинної роботи та мінімізацію помилок завдяки автоматизації; підвищення швидкості та точності розрахунків; широкі можливості для аналітики та звітності завдяки доступу до детальної інформації про фінанси, доходи тощо; доступність із будь-якого пристрою завдяки хмарним технологіям; інтеграція з іншими системами та сервісами; забезпечення надійнішої безпеки даних завдяки резервному копіюванню та захисту від несанкціонованого доступу.

Ключовими недоліками використання автоматизованих рішень для бухгалтерського обліку є висока вартість якісного програмного забезпечення; труднощі під час навчання працівників користуватися системами автоматизованого бухгалтерського обліку; складність налаштування під специфіку окремих бізнесів; надмірна залежність від технологій та ризику технічного збою [9].

Отже, програми для автоматизації бухгалтерського обліку в гуртовій торгівлі мають враховувати специфіку цього виду діяльності, що дозволить забезпечити підвищення продуктивності підприємств. Одним із найбільш популярних програмних рішень для бухгалтерського обліку, що підходить для підприємств гуртової торгівлі, є «BAS Бухгалтерія ПРОФ» або «BAS Бухгалтерія КОРП». Дані програми обліку гуртової торгівлі дозволяють вирішувати всі завдання бухгалтерської служби, зокрема, виписувати первинні документи, формувати регламентну звітність, проводити контроль

над торговими операціями, оформляти необхідну документацію, проводити операції згідно з укладеними договорами, реалізовувати облік банківських і касових операцій, здійснювати автоматизовані операції розрахунку з контрагентами. Відмінність між версіями програмного забезпечення полягає у розширенні функціональних можливостей. Так, «BAS Бухгалтерія КОРП» надає функціонал для кадрового обліку та розрахунку заробітної плати [10]. Основними перевагами «BAS Бухгалтерії» для підприємств гуртової торгівлі є:

- автоматичне формування повного пакету документів для кожної поставки;
- стан розрахунків із кожним клієнтом можна контролювати завдяки обліку операцій у розрізі договорів;
- знижки для різних категорій клієнтів можуть бути швидко застосовані завдяки системі типів цін;
- ефективність роботи з постачальниками та клієнтами можна оцінювати через аналітичні звіти.

Економічний ефект від впровадження «BAS Бухгалтерії» полягає у зниженні трудових витрат на ведення обліку, скороченні людських помилок, підвищенні швидкості обслуговування, оптимізації товарних запасів та покращенні аналітики завдяки просунутим інструментам аналізу [11]. Рисунки 3 та 4 містять приклади інтерфейсу «BAS Бухгалтерія КОРП».

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
00			3 157 290,00	15 551 579,00		12 394 289,00
1			32 658 266,91	13 103 595,40	19 554 671,51	
10			21 639 526,13	33 000,00	21 606 526,13	
103			21 130 006,25		21 130 006,25	
104			357 719,88	31 200,00	326 519,88	
105			151 800,00	1 800,00	150 000,00	
11			26 810,00	1 410,00	25 400,00	
111			100,00		100,00	
1112			100,00		100,00	
112			26 710,00	1 410,00	25 300,00	
1121			18 900,00	900,00	18 000,00	
1122			7 810,00	510,00	7 300,00	
12			1 002 500,00	1 000 000,00	2 500,00	
127			1 002 500,00	1 000 000,00	2 500,00	
13			5 776,90	3 364 819,27		3 359 042,37
131			2 366,90	3 335 000,93		3 333 434,03
132			1 410,00	26 810,00		25 400,00
1321			900,00	18 900,00		18 000,00
1322			510,00	7 910,00		7 400,00
133			2 000,00	2 208,34		208,34
15			9 863 653,66	8 704 366,13	1 279 287,53	
151			6 100 027,00	6 100 006,25	20,75	
152			2 556 866,88	1 574 719,88	982 147,00	
1521			1 286 240,00	1 284 800,00	1 440,00	
1522			1 270 626,88	289 919,88	980 707,00	
153			324 260,00	27 140,00	297 120,00	
1531			324 260,00	27 140,00	297 120,00	
154			1 002 500,00	1 002 500,00		
1541			1 002 500,00	1 002 500,00		
2			1 432 537,51	1 232 376,52	200 160,99	
20			31 699,83	22 555,13	9 144,70	
200			600,00	97,45	502,55	

Рис. 3. Приклад інтерфейсу «BAS Бухгалтерія KOPП» (оборотно-сальдова відомість)

Джерело: [12; 13]

Дата	Номер	Вид операції	Сума	Валюта	Контрагент	Склад	Організація	Відповідальний	Коментар
18.02.2015 12:00:01	ДОО00000007	Продаж, комісія	51 750,00	UAH	Агрус	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
18.02.2015 12:00:02	ДОО00000008	Продаж, комісія	1 000,00	USD	Интерест	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
19.02.2015 12:00:00	ДОО00000009	Продаж, комісія	28 860,00	UAH	СтройКомплект	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
24.02.2015 18:58:30	ДОО00000010	Продаж, комісія	333,00	USD	ZimaLeto	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
25.02.2015 12:00:02	ДОО00000020	Продаж, комісія	30 240,00	UAH	СтройКомплект	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
27.02.2015 23:59:59	ДОО00000012	Продаж, комісія	3 024,00	UAH	Будівельник	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
28.02.2015 12:00:00	ДОО00000011	Продаж, комісія	37 620,00	UAH	Пілот ТД	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
01.03.2015 12:18:03	ДОО00000013	Продаж, комісія	76 290,00	UAH	СтройКомплект	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
11.03.2015 13:42:45	ДОО00000014	Продаж, комісія	2 700,00	UAH	Візіо	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
27.03.2015 22:59:01	ДОО00000015	Продаж, комісія	3 420,00	UAH	Спілка інвалідів...	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
28.03.2015 12:00:00	ДОО00000016	Продаж, комісія	600,00	EUR	Hide Ltd	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
28.03.2015 15:24:57	ДОО00000017	Продаж, комісія	60,00	EUR	Hide Ltd	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
28.03.2015 15:24:58	ДОО00000018	Продаж, комісія	24 300,00	UAH	СтройКомплект	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
28.03.2015 15:24:59	ДОО00000019	Продаж, комісія	10,80	UAH	Біла акація	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
28.03.2015 17:22:26	ДОО00000022	Продаж, комісія	297 000,00	UAH	Трейд+	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
31.03.2015 00:00:00	ДОО00000021	Продаж, комісія	30 240,00	UAH	Будівельник	Головний склад	Добро	Абдулов Юрій ...	
22.06.2019 16:40:06	ДОО00-000002	Продаж, комісія	175 000,00	UAH	Візіо	Головний склад	Добро	Админенко Вікт...	
22.07.2019 16:33:48	ДОО00-000001	Продаж, комісія	30 240,00	UAH	Будівельник	Головний склад	Добро	Админенко Вікт...	

Рис. 4. Приклад інтерфейсу «BAS Бухгалтерія KOPП» (реалізація товарів і послуг)

Джерело: [12; 13]

Перехід до автоматизованого бухгалтерського обліку може викликати труднощі, особливо на початковому етапі. Тому він має відбуватися планово та поступово, враховуючи можливості і потенційні перешкоди на шляху до автоматизації. Для цього важливо сформулювати чіткий алгоритм, що дозволить визначити реальні потреби у впровадженні автоматизації і окреслити оптимальний шлях до досягнення поставлених цілей. Приклад такого алгоритму наведено на рисунку 5.

Наведений алгоритм може бути уточненим або розширеним для адаптації під діяльність конкретного підприємства. У наведеному вигляді він надає загальне бачення обов'язкових етапів впровадження автоматизації, серед яких етап визначення мети посідає особливе місце, адже від визначення реальних потреб підприємства залежить успішність подальших трансформацій.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, автоматизація бухгалтерського обліку на підприємствах гуртової торгівлі дозволяє суттєво розширити можливості підприємства, пришвидшуючи операції, скорочуючи витрати, підвищуючи якість облікової інформації. Водночас, у ході впровадження автоматизації варто враховувати потенційні ризики та виклики, зокрема, можливість витоку даних, надмірну залежність від технологій, високу вартість упровадження, складності у процесі навчання та налаштування. Автоматизація бухгалтерського обліку за чітким та обґрунтованим алгоритмом дозволить мінімізувати зауважені ризики і впровадити ті цифрові рішення, що забезпечать підвищення ефективності та досягнення поставлених завдань. Подальші напрями досліджень можуть стосуватися більш глибокого вивчення впливу технологій, зокрема, на основі штучного інтелекту, на ведення бухгалтерського обліку на підприємствах гуртової торгівлі.

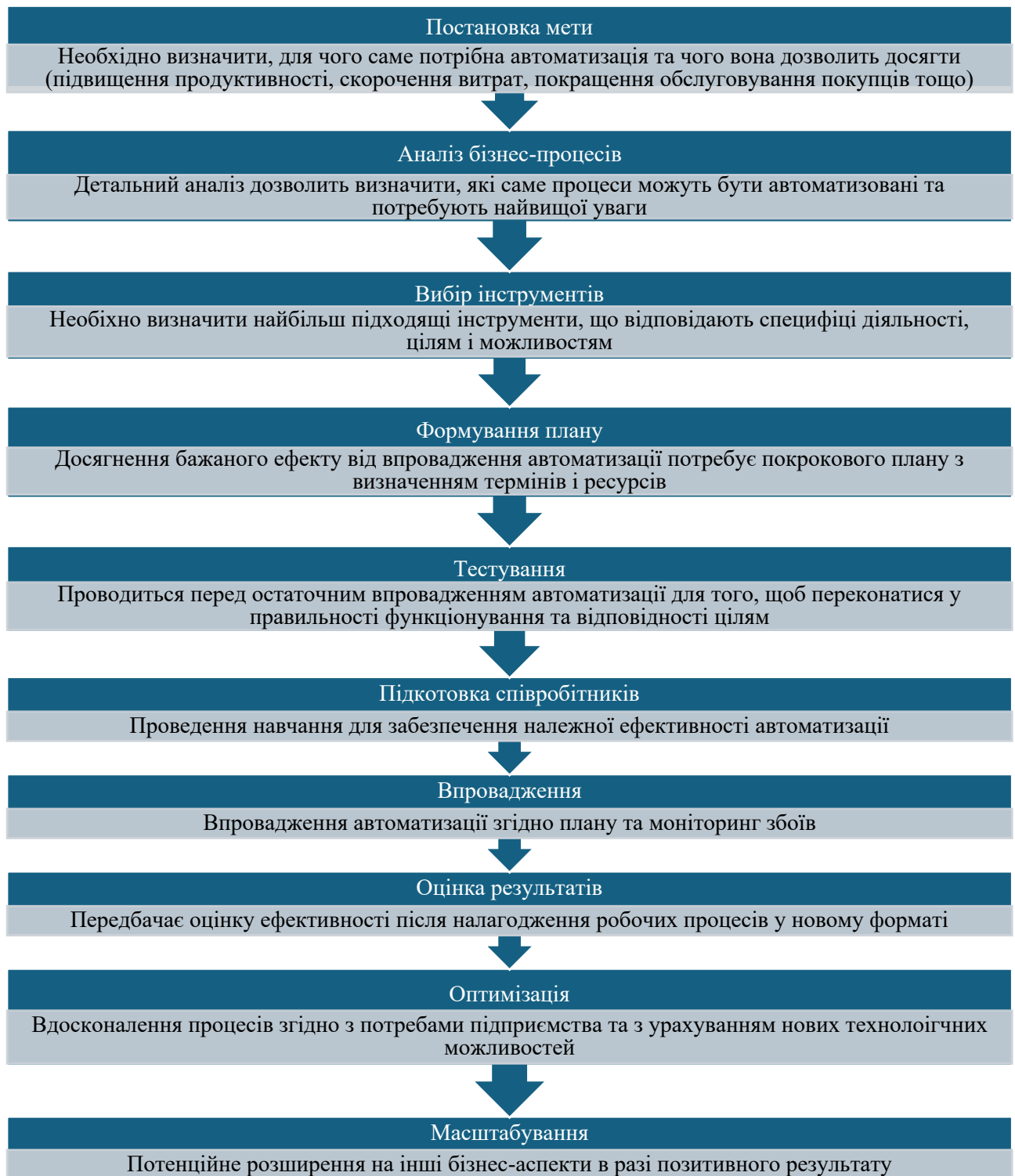

Рис. 5. Алгоритм переходу до автоматизованих систем бухгалтерського обліку

Джерело: узагальнено автором за [14; 15]

Література

1. Nagaraja M. K., Tabasum H. Navigating the complexities of accounting in wholesale and retail: challenges, technological solutions, and compliance analysis. *Exploring the Future of Work: Adapting to Technological, Social, and Economic Transformations (EFWATSET)* : 9th International conference (Bengaluru, Karnataka, India, 26th–27th September, 2024). Bengaluru, 2024. P. 40–49. URL: <https://assets.zyrosite.com/AoP6POwKO8hGnx77/proceedings-of-efwatset-sept-2024-Y4LVpbXZyGIGk75Q.pdf#page=49> (дата звернення: 27.05.2025).
2. Колісник О. П., Гнатюк С. С. Business Automation Framework (BAF) як інформаційна платформа для автоматизації бухгалтерського обліку. *Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки* : тези доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 9 жовтня 2021 р.). Випуск 8. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2021. С. 192–194. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45165/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20%289%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%BD%D1%8F%202021%20%D1%80.%29.pdf#page=192> (дата звернення: 27.05.2025).
3. Андрусак В. М., Хорошилова І. О., Смірнова Н. В. Вплив цифрових технологій на розвиток системи обліку і аудиту в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 7. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14697272>.
4. Грибовська Ю., Кононенко Ж. Застосування інформаційних систем в управлінні підприємством. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-84>.
5. Бабурнич Н. І. Автоматизація обліку бізнес-процесів у торгівлі: проблеми, етапи здійснення та огляд програмних рішень. *Трансформаційна*

економіка. 2024. № 2 (07). С. 7–12. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-1>.

6. Борисюк О. С. Сучасне програмне забезпечення автоматизованих робочих місць фахівців в аграрній галузі. *Вісник студентського наукового товариства «Ватра»*. 2021. № 102. С. 74–81. URL: http://vtei.edu.ua/doc/2020/22_102.pdf#page=81 (дата звернення: 27.05.2025).

7. Шевчук В. Р., Бабурнич Н. І. Інформаційне та технічне забезпечення системи обліку торговельної діяльності. *Управління змінами та інновації*. 2024. № 10. С. 56–60. <https://doi.org/10.32782/СМІ/2024-10-11>.

8. Волинець В. К. Сучасні інформаційні системи підприємства оптової торгівлі. *Вісник студентського наукового товариства «Ватра»*. 2021. № 102. С. 81–87. URL: http://vtei.edu.ua/doc/2020/22_102.pdf#page=81 (дата звернення: 27.05.2025).

9. Вибір програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку в приватному та державному секторах / Т. В. Мокієнко та ін. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15030638>.

10. Програми обліку оптової торгівлі: огляд найпопулярніших рішень. URL: <https://a4.com.ua/programi-obliku-optovoi-torgivli/> (дата звернення: 27.05.2025).

11. Автоматизація обліку торговельних операцій. Переваги використання BAS Бухгалтерії для бізнесу. URL: <https://www.softinform.com.ua/news/avtomatyzatsiia-obliku-torhovelnykh-operatsii-perevahy-vykorystannia-bas-bukhhalterii-dlia-biznesu/> (дата звернення: 27.05.2025).

12. BAS Бухгалтерія КОРП: огляд функціональних можливостей. URL: <https://pdk.com.ua/ua/features/bas/bas-bukhgalteriya-korp/> (дата звернення: 27.05.2025).

13. Демонстраційні бази (онлайн). URL: <https://www.bas-soft.eu/soft/bas-demo/> (дата звернення: 27.05.2025).

14. Автоматизація обліку гуртової торгівлі. *Українські інформаційні технології*. URL: <https://uit.kiev.ua/avtomatizacija-obliku-gurtovoi-torgivli/> (дата звернення: 27.05.2025).

15. Ясінська А. І. Етапи впровадження автоматизованої системи управлінського обліку. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2023. № 2 (9). С. 152–159. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/dec/32695/menedzhment223maket-152-159.pdf> (дата звернення: 27.05.2025).

References

1. Nagaraja, M. K., & Tabasum, H. (2024). Navigating the complexities of accounting in wholesale and retail: challenges, technological solutions, and compliance analysis. Proceedings from EFWATSET '24: 9th International Conference on "*Exploring the Future of Work: Adapting to Technological, Social, and Economic Transformations*". (pp. 40–49). Universal Research Academy. Retrieved from <https://www.kristujayanti.edu.in/>.

2. Kolisnyk, O. P., & Hnatiuk, S. S. (2021). Business Automation Framework (BAF) як інформаційна платформа для автоматизації бухгалтерського обліку [Business Automation Framework (BAF) as an information platform for accounting automation]. Proceedings from: *Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки – Accounting, Analysis and Audit: Challenges of Institutional Economics*. (p. 192–194). Lutsk: IVV Lutskoho NTU. Retrieved from <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45165/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7>

%20%289%20%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0%BD%D1%8F%202021%20%D1%80.%29.pdf#page=192 [in Ukrainian].

3. Andrusiak, V. M., Khoroshylova, I. O., & Smirnova, N. V. (2025). Vplyv tsyfrovyykh tekhnolohii na rozvytok systemy obliku i audytu v Ukraini [The impact of digital technologies on the development of accounting and audit systems in Ukraine]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk – Current Issues of Economic Sciences*, 7. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14697272> [in Ukrainian].

4. Hrybovska, Yu., & Kononenko, Zh. (2023). Zastosuvannia informatsiinykh system v upravlinni pidpriemstvom [Application of information systems in enterprise management]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economics and Society*, 47. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-84> [in Ukrainian].

5. Baburnych, N. I. (2024). Avtomatyzatsiia obliku biznes-protsesiv u torhivli: problemy, etapy zdiisnennia ta ohliad prohramnykh rishen [Automation of business process accounting in trade: problems, implementation stages and overview of software solutions]. *Transformatsiina ekonomika – Transformational Economy*, 2(07), 7–12. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-1> [in Ukrainian].

6. Borysiuk, O. S. (2021). Suchasne prohramne zabezpechennia avtomatyzovanykh robochykh mist fakhivtsiv v ahrarnii haluzi [Modern software for automated workplaces of specialists in the agricultural sector]. *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva "Vatra" – Bulletin of the Student Scientific Society "Vatra"*, 102, 74–81. Retrieved from http://vtei.edu.ua/doc/2020/22_102.pdf#page=81 [in Ukrainian].

7. Shevchuk, V. R., & Baburnych, N. I. (2024). Informatsiine ta tekhnichne zabezpechennia systemy obliku torhovelnoi diialnosti [Information and technical support of the accounting system in trade activities]. *Upravlinnia zminamy ta innovatsii – Change Management and Innovation*, 10, 56–60. <https://doi.org/10.32782/CMI/2024-10-11> [in Ukrainian].

8. Volynets, V. K. (2021). Suchasni informatsiini systemy pidpriemstva optovoi torhivli [Modern information systems of a wholesale enterprise]. *Visnyk studentskoho naukovohto tovarystva "Vatra" – Bulletin of the Student Scientific Society "Vatra"*, 102, 81–87. Retrieved from http://vtei.edu.ua/doc/2020/22_102.pdf#page=81 [in Ukrainian].

9. Mokienko, T. V., Yaloveha, L. V., Lipskyi, R. V., Krasota, O. H., & Karpusenko, Ye. A. (2025). Vybir prohramnoho zabezpechennia dlia avtomatyzatsii bukhhalterskoho obliku v pryvatnomu ta derzhavnomu sektorakh [Selection of software for accounting automation in the private and public sectors]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk – Current Issues of Economic Sciences*, 9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15030638> [in Ukrainian].

10. Prohramy obliku optovoi torhivli: ohliad naipopuliarnishykh rishen [Programs for wholesale accounting: an overview of the most popular solutions]. *a4.com.ua*. Retrieved from <https://a4.com.ua/programi-obliku-optovoi-torgivli/> [in Ukrainian].

11. Avtomatyzatsiia obliku torhovelnykh operatsii. Perevahy vykorystannia BAS Bukhhalterii dlia biznesu [Automation of trade operations accounting. Advantages of using BAS Accounting for business]. *softinform.com.ua*. Retrieved from <https://www.softinform.com.ua/news/avtomatyzatsiia-obliku-torhovelnykh-operatsii-perevahy-vykorystannia-bas-bukhhalterii-dlia-biznesu/> [in Ukrainian].

12. BAS Bukhhalteriia KORP: ohliad funktsionalnykh mozhlyvostei [BAS Accounting Korp: Overview of functional capabilities]. *pdk.com.ua*. Retrieved from <https://pdk.com.ua/ua/features/bas/bas-bukhgalteriya-korp/> [in Ukrainian].

13. Demonstratsiini bazy (onlain) [Demo databases (online)]. *bas-soft.eu*. Retrieved from <https://www.bas-soft.eu/soft/bas-demo/> [in Ukrainian].

14. Avtomatyzatsiia obliku hurtovoi torhivli [Automation of wholesale accounting]. *Ukrainski informatsiini tekhnolohii – Ukrainian Information*

Technologies. Retrieved from <https://uit.kiev.ua/avtomatizacija-obliku-gurtovoi-torgivli/> [in Ukrainian].

15. Yasinska, A. I. (2023). Etapy vprovadzhennia avtomatyzovanoi systemy upravlinskoho obliku [Stages of implementation of an automated management accounting system]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku – Management and Entrepreneurship in Ukraine: Development Stages and Challenges*, 2(9), 152–159. Retrieved from <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/dec/32695/menedzhment223maket-152-159.pdf> [in Ukrainian].